

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi kan undgå at de offentlige virksomheder udkonkurrerer de selvstændige erhvervsdrivende

(Inatsisartut medlem Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling)

I sit forslag til forespørgselsdebat om offentlige virksomheder og selvstændige erhvervsdrivende fremhæver forslagsstiller en række bekymringer. Det nævnes, at Grønlands selvstændige erhvervsdrivende italesætter offentligt ejede virksomheder som deres største konkurrenter og at de finder vilkårene for egen virksomhed utilstrækkelige. Endvidere efterspørges en afklaring på Grønlands politik for selvstændige erhvervsdrivende.

Det er i den sammenhæng vigtigt at fremhæve de særlige forudsætninger, vi lever under i Grønland. De store afstande mellem byer og bygder og en lille spredt befolkningsgruppe, skaber store udfordringer. Ikke mindst i bestræbelserne for at sikre velfærd, ydelser og basale levevilkår for alle vores borgere. Af samme grund har vi indrettet vores samfunds- og erhvervsstruktur, så der tages højde for disse forhold. Det medfører en forsyningspligt for det offentlige, til at sikre udbud af basale tjenester og ydelser til de grupper eller områder, der med overvejende sandsynlighed ikke ville få tilbudt basale tjenester og ydelser på et frit og ureguleret marked, eller som ville skulle betale mere for ydelsen end i dag.

Infrastruktur- og forsyningsvirksomhederne Royal Arctic Line A/S, Kalaallit Airports A/S, TUSASS A/S, KNI A/S, Sikuki Nuuk Harbour A/S samt Air Greenland A/S og Nukissiorfiit har som fælles træk, at de skal yde forsyning og service, som er med til at ”binde landet sammen” og derved sikre tilgængelighed og forsyning hele landet. De selvstyrejede selskaber udfylder forskellige funktioner i det grønlandske samfund, hvilket er vigtigt at holde sig for øje. Nogle opererer i et frit marked, mens andre via lovgivning, koncession eller servicekontrakter løser samfundsopgaver uden for almindelig konkurrence.

Men Naalakkersuisut vil gerne medgive, at det ofte er en balancegang at sikre offentlig løsning af kritiske kerneopgaver på områder, der måske i andre lande ville kunne løses af private virksomheder. Det er derfor vigtigt løbende at vurdere, om der er grundlag for, at de offentligt ejede virksomheder helt eller delvist overlader opgaveløsning til andre samt at sikre, at de offentligt ejede selskaber holder sit primære fokus på deres kerneopgaver.

Og netop den logik ligger bag det politiske forlig om en ejerskabsstrategi for de offentligt ejede selskaber. De selvstyrejede selskabers aktiviteter i landet, har stor indflydelse på mange menneskers liv og dagligdag. Det forpligter og giver et skærpet samfundsansvar. Disse forhold er blevet konkretiseret i en aftale mellem Naalakkersuisut og partierne Inuit Ataqatigiit, Siumut, Demokraatit og Atassut om ejerskabspolitik for de selvstyrejede

aktieselskaber. Ejerskabspolitikken skal tydeliggøre og strukturere rammerne for Naalakkersuisuts udøvelse af ejerskabet, og kort sagt skabe klare og tydelige rammer.

Det er Naalakkersuisuts politik, at de samfundsmæssige kerneopgaver skal gå hånd i hånd med et velfungerende erhvervsliv. Der er netop blevet omdelt en redegørelse om erhvervsøkonomiske strategier, som har særlig fokus på bæredygtigt fiskeri, turisme, energi og grøn omstilling, øget selvforsyning samt mineralområdet. Redegørelsen er en opfølgning på finanslovsaftalen for 2023, som samtlige partier stod bag. Mange af strategierne og tiltagene som fremhæves i redegørelsen igangsættes af Naalakkersuisut, men vil for langt størstedelens vedkommende, være op til det private erhvervsliv at udføre i praksis.

Sideløbende hermed arbejder Naalakkersuisut på forbedrede rammevilkår for private erhvervsdrivende, bl.a. ved implementering af tidssvarende erhvervslovgivning. Senest er der i 2023 implementeret ny lovgivning i tilknytning til årsregnskabsloven, revisorloven og i relation til reelle ejere. Næste år fremlægges en ny koncessionslov og turismelov blandt andet.

Jeg overlader hermed den videre debat til Inatsisartuts velvillige behandling.